

فرهنگستان

شماره مسلسل: ۳۳۱
پنجمین شماره (۸ اسفند ۱۳۹۸)
۲ رجب ۱۴۴۱
۲۷ فوریه ۲۰۲۰
شماره: ۲۹۹۳

طراحی آمریکا برای استفاده از کرونا چیست؟

نسخه آمریکایی کاسبان ترس

همه ظرفیت‌ها برای مقابله با ویروس ناشناخته پای کار آمده‌اند، عزم مردم برای مراقبت می‌تواند کرونا را زمین گیر کند

مردم علیه دشمن

آخرین خبرها
از زبان
وزیر بهداشت

دانشگاه‌ها یک هفته دیگر تعطیل خواهند شد، به شرط آن که اساتید به محل کار بیایند و دروس به شکل آموزش از راه دور ارائه شود

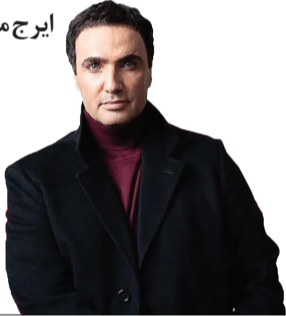
مدارس در مناطق مبتلا به کرونا تعطیل خواهند شد، لیست مناطق آلوده و تعطیلی مدارس جمعه شب اعلام می‌شود

از خانواده‌ها خواهش می‌کنم به سفر نروند اگر شهروندی در مبادی شهری مشکوک تشخیص داده شود ۱۴ روز به قرنطینه شهری می‌رود

ایرج محمدی، تهیه‌کننده مانکن در گفت‌وگو با «فرهنگستان»:

نمی‌خواستیم فیلم‌های بسازیم

دکتر محمد مهدی طهرانچی در جلسه شورای دانشگاه آزاد اسلامی تشریح کرد

فعالیت مراکز پزشکی دانشگاه آزاد در جهاد غلبه بر ویروس کرونا

«فرهنگستان» جزئیات ماجرای رد کلیات بودجه سال آینده را بررسی کرد

معمای بودجه ۹۹

یادداشت ۲

آنفلوآنزای آمریکایی خطرناک‌تر از کرونای چینی

کرونا «کووید-۱۹»، ویروسی ناشناخته است و همین ناشناختگی و سرعت گسترش ویروس، آن را به فوبیای (ترس) سال ۲۰۲۰ تبدیل کرده است. تا لحظه نگارش این گزارش، در سراسر جهان ۸۱ هزار و ۱۸۴ نفر به این بیماری دچار شده‌اند و دو هزار و ۷۶۹ نفر جان‌شان را از دست داده‌اند. البته ۳۰ هزار و ۶ نفر هم پس از بیماری، بهبود پیدا کرده‌اند. با این حال اما علاوه بر عدم شناخت از این ویروس، شیوه پوشش اخبار مربوط به این خبر در رسانه‌های غربی و به‌ویژه آمریکایی، این ویروس را در کنار طاعون سیاه [با ۷۵ میلیون کشته]، ایبولا [۱۶۰ هزار کشته] و آنفلوآنزای اسپانیایی [۵۰ تا ۱۰۰ میلیون کشته] و چه بسا خطرناک‌تر از آن قرار داده است. محققان پزشکی می‌گویند ویروس کرونا مشابهت‌های زیادی با آنفلوآنزا و سرماخوردگی دارد. هر دو ویروس علائمی شبیه به هم دارند و بسیار واگیردار هستند و تفاوت‌شان در سرعت انتقال‌شان است که در این زمینه کرونا سرعت بیشتری دارد. یکی از اساتید دانشگاه هاروارد به نشریه «آتلانتیک» گفته است: «کرونا از این پس جزء بیماری‌های همیشگی فصل سرما خواهد بود و بسیاری از مردم بدون مراقبت پزشکی هم بهبود پیدا می‌کنند، اما اگر ویروس کرونا شبیه آنفلوآنزا است، چرا افکار عمومی دنیا از این ویروس تا این حد واکنش دارند؟ بدون تردید یکی از دلایل ترس از این ویروس، به جنگ تجاری آمریکا با سایر کشورهای جهان و به‌ویژه چین بازمی‌گردد.

اینکه منشأ این بیماری چیست و چگونه در چین تکثیر شده هنوز به‌طور قطع مشخص نشده است، اما دولت آمریکا از فرصت این بیماری برای مهار اقتصاد چین به بهترین شکل استفاده کرد. تا به امروز اقتصاد چین نزدیک به ۲۰ میلیارد دلار از این ویروس ضربه خورده است و احتمال تداوم این وضعیت نیز ادامه دارد. اگر اخبار رسانه‌های غربی را کنار بگذاریم و براساس داده‌های پزشکی قضاوت کنیم، در چند سال گذشته هیچ ویروسی به اندازه آنفلوآنزای آمریکایی در آمریکا و جهان قربانی نداشته است. این آنفلوآنزا که به آن آنفلوآنزای خوک می‌گویند، قبلاً هم وجود داشته و شناخته شده است و همه‌گیری جهانی آنفلوآنزا در سال‌های ۱۹۱۸ و ۱۹۱۹ نیز به‌علت شیوع همین نوع آنفلوآنزا بوده است. در سال ۲۰۰۸ تغییراتی در ساختار این ویروس به وجود آمد و به‌همین دلیل از پنجم آوریل ۲۰۰۹ موارد مرگ‌ومیر ناشی از این بیماری در مکزیک و آمریکا ثبت شد. براساس گزارش مرکز مقابله و پیشگیری از بیماری (CDC) در آمریکا در حد فاصل سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۴، این ویروس میلیون‌ها آمریکایی را بیمار کرد تا ۷۱۰ هزار نفر در بیمارستان‌های کشور بستری شوند. از این تعداد، ۵۶ هزار نفر نیز جان خود را بر اثر این بیماری از دست دادند. براساس ارزیابی‌های CDC در سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۱۸ حدود ۳۵/۵ میلیون نفر بیمار به آنفلوآنزا مبتلا شدند و ۱۶/۵ میلیون نفر برای بیماری خود به یک ارائه‌دهنده خدمات درمانی مراجعه کردند. از این تعداد نزدیک به ۵۰۰ هزار نفر در بیمارستان بستری شدند و ۲۴ هزار و ۲۰۰ نفر نیز جان‌شان را از دست دادند. بررسی‌ها نشان می‌دهد از اول اکتبر ۲۰۱۹ تا ۱۵ فوریه ۲۰۲۰ نیز بین ۲۹ تا ۴۱ میلیون آمریکایی آنفلوآنزا گرفتند و بین ۱۳ تا ۱۹ میلیون نفر به پزشک مراجعه کردند. از این تعداد بیمار، بین ۲۸۰ تا ۵۰۰ هزار نفر در بیمارستان بستری شدند و جمعیتی حدود ۴۱ هزار نفر نیز جان خود را از دست دادند. با وجود اینکه سازمان بهداشت جهانی این بیماری را اپیدمی جهانی می‌داند و این بیماری به سایر کشورهای جهان نیز سرایت کرده و در سال ۲۰۰۹ حدود ۶۰ نفر را کشت، اما تدابیری که در مرزهای کشورهای علیه کرونا اتخاذ شد، هیچ‌گاه علیه آنفلوآنزای آمریکایی عملیاتی نشد. کمتر از یک ماه پیش دکتر اندرو پاکش، استاد میکروبیولوژی در دانشکده بهداشت عمومی دانشگاه جانز هاپکینز بلومبرگ، در پاسخ به خبرنگار صدای آمریکا در مسردور فرق بین ویروس آنفلوآنزا و ویروس کرونا گفته بود: «هنوز برای اظهار نظر در مورد اپیدمی ویروس کرونای جدید خیلی زود است؛ ولی در حال حاضر خطر آن کمتر از آنفلوآنزا است، چراکه همین امسال تلفات شیوع بیماری آنفلوآنزا در آمریکا و جهان بسیار بیشتر بوده است.»

نگاهی به مواجهه مدیریتی با کرونا

اجسام از آنچه در میکروسکوپ به نظر می‌رسند کوچک‌ترند!

کسی از تاثیر کم‌تحریک، الگوهای نامناسب تغذیه و... بر سیستم ایمنی بدن صحبت نکرد. شاید این بیماری بتواند تلنگری باشد که وقت توجه عملیاتی به اصلاح سبک زندگی فرارسیده است. در چنین مواقعی حرف‌شنوی و تبعیت مخاطبان نیز خیلی بهتر از قبل خواهد بود.

در پایان نگاهی هم بیندازیم به منشأ ویروس که این روزها حرف و سخن از آن بسیار است. برخی چینی‌ها را برای خوردن هر شیء متحرکی ملامت می‌کنند و برخی دیگر این ویروس را یکی از سلاح‌های جنگ اقتصادی علیه چین و کشورهای دیگر برمی‌شمرند. کاوش این موضوع باید در همین بویحه توسط متخصصان امر آغاز شود. فقط دو نکته در مورد صفر نبودن احتمال فرضیه دوم مطرح است؛ نکته اول اینکه سیاستمداران آمریکا بارها به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم به تشکیل داعش اعتراف کرده‌اند و همگان به چشم خود دیدند که در راستای منافع خود هیچ ابایی از کشتار فجیع مردم بی‌گناه و مظلوم به روش‌های گوناگون ندارند. جالب اینکه داعش هم با هراس توانست تا این حد پیشروی داشته باشد (ر.ک. ماجرای پایگاه هوایی اسپایکر). و نکته دوم اشاره به پروژه سده آمریکایی جدید ایالات متحده است. در گزارش «بازسازی پدافند‌های آمریکا» از این پروژه گزاره‌ای آمده است که شکل‌های پیشرفته‌ای از جنگ‌های بیولوژیک - که بتواند ژئوتیپ‌های خاصی را هدف قرار دهد - می‌تواند از جنگ بیولوژیک به یک ابزار مفید سیاسی تبدیل شود. تحقیقات گسترده کشور آمریکا درباره این موضوع نیز بر کسی پوشیده نیست. لذا محتمل دانستن جریان‌هایی از این قبیل می‌تواند نگاه دولتمردان در مواجهه با آن را متفاوت سازد.

پی‌نوشت‌ها:

1. Manageing Epidemics, 2018
2. The Epidemiological Characteristics of an Outbreak of 2019 Novel Coronavirus Diseases (COVID-19) — China, 2020 [J]. China CDC Weekly, 2020, 2(8): 113122-.
3. https://www.youtube.com/watch?v=RNha3nabZel
4. PNAC
5. Rebuilding America's Defenses-Strategy, Forces and Resources For a New Century

ساده با تلفن همراه خود، ندانسته در دروغ‌پراکنی شریک می‌شوید. نمونه این معضلات در سال‌های اخیر کم نبوده و گویی هنوز هم تصمیمی برای سیاستگذاری درخصوص این چالش‌ها و هدایت افکار عمومی وجود ندارد.

مستولان امر باید باور داشته باشند که نباید از کووید-۱۹ هراسید. رسیدن به این باور کادر ارائه خدمات و مسردم را دلگرم خواهد کرد و دیگر نیاز به سخنرانی دائمی نیست. در هفته اخیر، مرکز پیشگیری و کنترل بیماری‌های چین گزارشی را منتشر کرده است که اطلاعات دموگرافیک بیش از ۷۰ هزار نمونه را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. در این گزارش تصریح شده است که به‌رغم شیوع بسیار سریع، ویروس کووید-۱۹ در ۸۱ درصد موارد خفیف بوده و در کل، نرخ مرگ‌ومیر آن بسیار اندک و نزدیک به ۲/۳ درصد است. در میان موارد منجر به مرگ نیز اکثر این افراد در سنین کهولت بوده یا مبتلا به برخی از بیماری‌های زمینهای بوده‌اند. اگرچه جامعه ایران مسیر کهن‌سالی را در پیش گرفته اما هنوز جوان و نیرومند است. لذا قطعاً جای نگرانی بی‌مورد در مورد وخامت و همه‌گیری نیست. محکم‌ترین شاهد بر این استدلال نیز مرور وضعیت کشور ما در آنفلوآنزای‌های اخیر است که بدون این همه هیاهو و جنجال کنترل شد. اگر بزنگمایی میکروسکوپ هراس از مجموعه کرونا حذف شود، دیگر بیماری عجیب‌وغریبی به‌نظر نمی‌رسد و با مراقبت برطرف خواهد شد.

موضوع مهم دیگری که خاص کرونا نیست اما در آن به‌وضوح دیده می‌شود، رویکرد مدیران نظام سلامت به مساله بهداشت است. در حال حاضر اغلب تربیون‌ها و توصیه‌های بهداشتی بر حداقل کردن تعاملات، رعایت فاصله‌ها و شست‌وشو متمرکزند. با اندکی تأمل و درنگ به فرض اینکه هر کدام از ما بخواهیم آگاهانه و فعالانه از خطرات احتمالی طول‌روز پیشگیری کنیم، زندگی طبیعی ما مختل خواهد شد. گویی فراموش کرده‌ایم که بدن ما تا به امروز خیلی از کارها را خودش انجام می‌دهد و ناگهان با صورت به‌زمین می‌خورد؛ یا پرستارانی که از شدت خستگی کنار هم از هوش رفته‌اند. بعضی هم منتظر چنین موج‌هایی هستند تا سواری بگیرند و بر فراز آن در طبل نا کارآمدی بکوبند و همه را به بی‌عرضگی و کم‌کاری متهم کنند. عده‌ای هم دروغ می‌پردازند یا با چند حرکت

مخاطرات را افزایش نمی‌دهد، بلکه سیستم ایمنی بدن و امنیت جامعه را تضعیف می‌کند. مطمئناً اگر کرونا را این‌گونه درک کنیم، اقدامات مدیریتی ما متفاوت خواهد بود.

بدون شک مبارزه با ویروس کووید-۱۹ در تخصص بهداشتی عزیزان متخصص این حوزه باید کاملاً جدی گرفته شود. اما وظیفه مدیران برای مقابله با ویروس هراس چیست؟ آیا باید لحظه‌به‌لحظه احکام مسئولان مختلف کمیته مبارزه با این بیماری را امضا کرد؟ آیا باید در راستای شفافیت، گزارش منظم و دقیق از آمار ابتلا منتشر شود؟ آیا تصمیم به تعطیلی مدارس و دانشگاه‌ها... تا پایان تعطیلات نوروز بگیرند؟ یا همه شهرهای درگیر ویروس را قرنطینه کنند که نگرانی شهرهای دیگر برطرف شود؟ یا ده‌ها گزینه دیگر برای اقدام. باید توجه داشت که خرده‌واکنش نسنجیده‌ای می‌تواند ویروس هراس را تحریک کند. حتی همین که در هر ساعت از شبانه‌روز گفته شود از کرونا ترسید یا با فونت درشت و مشت‌گره کرده نوشته شود: #کرونا_را_شکست_می_دهیم، موجب دمیدن در بادکنک کرونا و هراس از آن می‌شود. اگر مدیران در مورد محتوا و چگونگی انتقال اطلاعات به جامعه برنامه نداشته باشند، چاره‌ای جز غوطه‌ور شدن در جریان‌های ایجادشده توسط اشتباهات خود و غرض‌ورزی‌های دیگران نخواهند داشت.

در این میان رسانه‌ها و شکل خاص امروزی آن یعنی شبکه‌های اجتماعی به شیوه متفاوتی نقش آفرینی می‌کنند. به اذعان سازمان جهانی بهداشت مساله شایعات منتشرشده از بستر همین شبکه‌های اجتماعی تبدیل به یکی از چالش‌ها و مخاطرات جدید در سلامت عمومی شده است. تصویری که رسانه‌ها از طریق یک کلیپ کوتاه چند ثانیه‌ای می‌سازند بسیار عمیق‌تر و اثرگذارتر از ساعت‌ها بحث و گفت‌وگو است. هنوز هم کرونا قطعه فیلم فردی را به ذهن خیلی از ما متبادر می‌سازد که ظاهراً سالم است و کار روزمره‌اش را انجام می‌دهد و ناگهان با صورت به‌زمین می‌خورد؛ یا پرستارانی که از شدت خستگی کنار هم از هوش رفته‌اند. بعضی هم منتظر چنین موج‌هایی هستند تا سواری بگیرند و بر فراز آن در طبل نا کارآمدی بکوبند و همه را به بی‌عرضگی و کم‌کاری متهم کنند. عده‌ای هم دروغ می‌پردازند یا با چند حرکت

سعید نجبا - محمد آزادی
اعضای هسته سلامت مرکز رشد دانشگاه امام صادق(ع)

مدیریت بیماری‌هایی نظیر «کرونا» ابعاد گوناگونی دارد که توجه متعادل و متوازن به یکایک آنها برای مدیران رده‌بالای نظام سلامت ضروری است. برای مثال شناخت درست بیماری، برنامه‌ریزی مقابله با شیوع، پیش‌بینی و مهیاسازی منابع مورد نیاز، پیشگیری از طریق اطلاع‌رسانی و آموزش، بررسی و پیگیری موارد مشکوک، مراقبت و درمان افراد گرفتار و آمادگی رپارویی با تبعات احتمالی فردی و اجتماعی، ازجمله این ابعاد به‌شمار می‌رود. اما مهم‌تر از موارد مذکور، جاری بودن نگاهی کلان و جامع در مدیران است که بتوانند حتی در پیچیده‌ترین و مبهم‌ترین شرایط نیز همه ابعاد لازم را با هم در نظر بگیرند و اهداف، برنامه‌ها و اقدامات را هم‌راستا کنند. چراکه تجربه موارد مشابه نشان داده، توجه بیش از حد به برخی جوانب و غفلت از جوانب دیگر، نتیجه‌ای جز گسترش و تشدید بحران در پی نخواهد داشت. بنابراین کوچک‌ترین اقدامات هر بعد باید دانشا در نسبت دیگر ابعاد سنجیده شود.

یکی از ابعاد مهم در مدیریت بیماری‌های همه‌گیر، شناخت صحیح آن است. در این چند روز بارها شاهد بودیم که پزشکان به اتفاق می‌گویند کرونا در بسیاری جهات ضعیف‌تر از انواع آنفلوآنزا است. سوال اینجاست که اگر یک ویروس معمولی است چرا می‌تواند تا این حد برجخ شود و کشور را به تعطیلی بکشد؟ چرا سخن پزشکان و متخصصان ما تاثیری ندارد؟ چرا به‌ت نگرانی را به وضوح در چهره‌های مردم می‌توان دید؟ پاسخ این است که کرونا در واقع دو ویروس است! یک ویروس معمولی موسوم به کووید-۱۹ مربوط به بدن انسان، به همراه یک ویروس خطرناک فکری و اجتماعی به نام هراس. هراس با ترس متفاوت است. ترس واکنش طبیعی و فردی نسبت به رخدادهای محیطی و جهت محافظت شخصی ضروری است، اما هراس که به‌راحتی از سطح فردی به سطح اجتماعی منتقل می‌شود، اصلاً طبیعی نبوده و م‌ذموم است. هراس نگرانی اغراق‌آمیز و سواس‌گونه‌ای است که نه‌تنها آمادگی مقابله با